

بهناوی ئاسایشەوە تىرۆرمان مەکەن تکايە!

كەمال رەئۇف

ھەلەمەيەكى گەورە ئەگەن ئەگەر ھات و بە تەمنا ماناو ناودرۇڭى چەمكى تىرېرمان بەستەوە بەھەلسۈكەوت و ئەو توندۇتىرىزىانە كە ئەمەرۇ لە بەرئەنجامى كارى ھىزە ئىسلامىيەكانيان دەبىنرىتىهە، ئەشى لەم رۇزگاردا بلىن ئەوان لە ئەنجامدانى كارى تىرۆریستى و دروستكىرىنى توندۇتىزى و بەھەردارى لەتىرۆر بەشى شىرىيان بۆخۇيان بىردوھ، بەلام ھەلەيەكى كوشندىيە ئەگەر ھالات و لامان وابوو كە بەتەنها ھەر ئەوان كارى تىرۆریستى ئەنجام دەدەن و ھەر ئەوانىشىن كە بىرۋايىن بەتىرۆرھەيەو كار بە مەنتىقى تىرۆر دەكەن، لە راستىدا چەمكى تىرۆر زۆر لەو فراوانترە كە بتوانىت ئارەزو مەندانەو مەتاتىيانە بىبەستىتەوە بە دىارەدەيەكى دىاريڪراوى ناوکۆمەل يان لايەننەكى سىاسى دىاريڪراوەو، دىارە تىرۆریستانىش لەھەمان كاتدا تەمنا ئەوكەسانە ناگىرىتەوە كە سەر بەلايەننەكى سىاسى دىاريڪراو بىن، ئەشى كەسىك سەر بەلايەننەكى تاپادەيەك ميانە پەويش بىت بەلام لەھەمانكاشىدا كەسەكە تىرۆریست و توقىئەر بىت، بەكورتى ئەتوانىن بلىن تىرۆر و تىرۆریستان ئەوكەس لايەن و دەزگايانەن دەگرىتەوە كە ھەولى ئەمەددەن خەلک لە پىگەتىرس و توقاندىن و كوشتن و زۆرمەلىيەتىهەو پازى بىكەن بە كارىك، بىرۋاواھەرەك بە سىاسەتىك يان بەدەسەلاتىك كە خۇيان بەدلەنەو دەيانەۋىت، ئەگەر لەم سۆنگەيەوە سەيرى رۇداوهەكەن چەند سالى ئايىندا بەتىستاشەوە، ئەوا بىن گومان ھىنەندا ناو ھىزە ئىسلامىيەكان تىرۆر و تىرۆرستان لە ناو دەزگايانى ئاسايىش كوردىستاندا دەبىننىنەو، چونكە بەدرىزايى دورۇستبوونى دەزگايانى ئاسايىش كوردى ھەمېشە ئەوان لەپان لايەننەكى سىاسى و لە بەردىيەكى كىيەركىدا بۇون، كە لەرەستىدا دەبوبۇ دەزگايانى ئاسايىش لەكارەكانىدا بىن لايەن و سەرەتەخۆبۇونىيەن، سەرەتەخۆ نەبۇونىيەن و پاشکۆيەتىان وەك ھەر دەزگايانەكى ترى حىزبىو پابەستبوونىيەن بە ئايىدۇلۇزى دەسەلاتەوە واي كردۇ كە ئەوان ھەمېشە لاسەنگى و چەوتىھەك لەكارەكانىدا ھەبىت و نەتوان وەك دەزگايانەكى سەرەتەخۆ و مەدەننەن كارى خۇيان پاپەرېن، لەوش زياتر زۆر جار لەكارەكانىدا وەك دەزگايانەكى داپلۆسینەر و توقىئەر(تىرۆرکەر) هاتونەتە پېش چاوى خەلک و لەلائى زۆرىنەكى چەماواھەدە بەچاوى بەد و بەگومانەوە سەيرىداون.

لەم رۇزانەدا بەرپەسىكى بالا ئاسايىش سلېمانى لەسەر چۈنۈھەتى دارشتىن مانشىتىكى رۇزانامەي ھاولاتى ئەو بلاۆكرادەيەيى بە وە تۆمەتباركەد كە ھانى تىرۆر دەدات، من پىئىم وايە سەرنجەكەي ئاسايىش لەمەر ئەو مەسەلەيە ئەگەر لە جىڭەي خۇيدا بىت و ئەو بخوازىت كە بۇ ئەوەي كەنەكەۋىنە ناو خانە ئىرۇر و تىرۆرستانەوە، دەبىت ئىز لە كوردىستان ئەو مەنتىقە پىادەبەكەين، بلىن بۇ ئەوەي كەچىز دىاردەي خۇكۇزى نەمىنى وابپۇيىت دەكتا چىت باس لە قوربانىيەكان نەكەين، بۇ ئەوەي دىاردەي ھەزارى نەمەتىت چىت دەبىت دەست بەدەمى خۇمانەوە بىرىن و باسى گرانى بازارو بىرسىتى خەلک نەكەين، بۇ ئەوەي بەر بەترسى هاتنە ناودى لەشكىرى توركىياو ئىرلان بىرىن دەبىت باسى خۇئامادەكىرىنى لەشكىرى ئەوان و توبارانكىرىنى ناوجەسۇرەيەكان نەكەين، بەكۈرىتىكەي بۇئەوەي بەر بەتىرۆر و تىرۆرستان بىرىن دەبىت دەمى رۇزانامە ئەھلىيەكان دابخەين.

سالى 2000 دا ئەوكاتەي كە ئاسايىش سلېمانى چەند كادرو ھەلسۈرۈمى حىزبى كۆمۈنىستى عىراقتى كوشت و بنكەو بارەگايانى داخستن، مام جەلال بەھۆى نوسىنى نارەزايەتىكەوە كە ئىيمزاى چەند كەمىسى نوسەر و رۇشنبىر لەوانە چەند كادرى ناسراوى ناو يەكىتىشى تىابوو داوى چاو پېكەوتىنى لېكىدىن و لەۋىدا بەریزى وتى: لېدانى حىزبى كۆمۈنىست بۇمن ئەو زيانەشى ھەبۇو كە لەچەندىن شوين مناسەبەدا دەمۇت ئىمە ديموکراتىن و ئەوەتا لە بن دەستماندا گروھى بچوڭ قىسو جىنپۇشمان پېيەتلىن و قىسەش ناكەين، ئىستا ئەوان بەم كارەيان دەمى منىشيان لەو قىسىمە بەست.

دىيارە ئاسايىش لەوە بىن ئاكىيە كە دەسەلاتى سىاسى كوردى سەربارى نىگەرانىيەك كەلە رۇزانامە ئەھلىيەكان ھەيەتى بەلام لەپان ئەوەدا لە بۇونى ئەوان ج پروپاگەندەيەكى ديموکراتى و مەدەننەت لاي دۆستەكانى بۆخۇي دەكتا، يان چىت ئەوان لە حىزبىيەكان حىزبى تىن و ناتوانى بەرگەي ئەو دەنگو رەنگە جىاوازانە بىرىن و دەيانەۋىت بەقۇستەنەوەي ھەلەيەكى بچوڭ ھەلەمەتىكى گەورە بۇ سەر رۇزانامە ئەھلىيەكان و بەتايىھەت بۇ سەر ھاولاتى دەستپېكەن و ئەو دەرگاۋ پەنچەرانەش دابخەن كە بەھۆى ئەوانەوە دەزۋووه تروسكايىيەكى ئازادى و ديموکراتى لىيۆ یەتەناوەو، خۇ ئەگەر ئەوەشىيان كرد ئەوكاتە دەبىت بىزانن كە داخستنى ھەر رۇزانامەيەكى ئەھلى لەئىستا زياتر زمانى سىاسىيەكان و دەسەلات كليل دەكتا و لەئاكامدا دەكتا ئەوەي كە چىت ئەوان لەھىچ شوينىك و مناسەبەيەكدا نەتوان و لە پويان نەيەت ناوى ئازادى و ديموکراتى و مەدەننەت بەھىن.